

Деменко О.Є.

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

ЗАСТОСУВАННЯ ФІНАНСОВИХ САНКЦІЙ НА МЕЖІ ПОДАТКОВОГО ТА ТРУДОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Застосування фінансових санкцій в податкових відносинах передує широкий спектр засобів який має не лише каральний, але і попереджувальний характер. Особливість податкової відповідальності передбачає як виділення особливих рис правопорушення (і відповідно санкцій) як на межі галузевого регулювання, так і деталізацію видів податкових правопорушень. Аналіз суспільних відносин, які деталізують справляння податкового обов'язку призводить до висновку щодо існування двох типів таких відносин. Якщо перший тип виражає суто податкові відносини та регулюється притаманними для податкового права методами, то другий тип податкових правопорушень представляє більш складну систему. Вона включає: а) правопорушення, які виражають відносини оподаткування, але безпосередньо не впливають на надходження коштів від сплати податків та зборів (переважно процедурні порушення); б) правопорушення, які стосуються податкових відносин лише певним чином, але вплив на які здійснюється за рахунок інших галузей чи підгалузей.

Низка позовів платників податків щодо скасування постанови про накладення штрафу пов'язується з обставиною щодо залучення до роботи фізичних осіб без укладання з ними трудового чи цивільно-правового договору. Головна проблема щодо оцінки позицій суб'єкта владних повноважень в цьому році пов'язується з тим, що суб'єкт владних повноважень намагається двічі притягнути платника до юридичної відповідальності. Подібне правопорушення належить до такого, яке має оцінюватись і породжувати відповідні наслідки в режимі адміністративної відповідальності. За порушення трудового законодавства особу вже притягнуто до адміністративної відповідальності.

Визначаючи межу застосування трудового та податкового законодавства треба враховувати, що комплексність суспільних відносин в цьому разі не означає комплексності правового регулювання. Відповідна галузева сукупність законодавчих норм впливає на поведінку осіб шляхом використання притаманних для цієї галузі методів, виокремлюючи однорідну сукупність суспільних відносин. Принциповою розбіжністю трудового та адміністративного регулювання в цій ситуації є суб'єктний склад правопорушення. Певне протиріччя як в визначенні суб'єкта, так і щодо деталізації несприятливих наслідків для нього пов'язується з характеристикою таких учасників податкових відносин, які мають спеціальний статус. Особливість статусу, який набувається ними не завжди саме в режимі податкового регулювання (філія, посадова особа і т.д.) обумовлює і відповідні наслідки щодо деталізації засобів впливу на їх поведінку, характеру та розміру застосування фінансових санкцій. Штрафи, сплата яких пов'язується із фактичним допуском працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) визначається трудовим законодавством, як фінансові санкції, які не належать до категорії адміністративно-господарських санкцій.

Ключові слова: фінансова відповідальність, фінансова санкція (штраф), суб'єкт відповідальності, податкове правопорушення, предмет та метод податкового регулювання, комплексність суспільних відносин, межа податкового, трудового, господарського регулювання.

Постановка проблеми. Настання несприятливих наслідків до осіб, які порушили законодавство, передбачає важливу умову – з'ясування характеру цього порушення і типу законодавства, яке має впливати на це. В цих умовах певна колізійність пов'язується із використанням фінансових санкцій. Такий підхід ґрунтується на тому, що фінансова санкція може розглядатися як системне, родове явище, так як відповідний видовий галузевий прояв

несприятливої оцінки поведінки правопорушника. Дійсно, штраф як фінансова санкція застосовується низкою галузей законодавства. В цьому сенсі, він виступає у вигляді певного грошового покарання, як єдиний знаменник щодо негативної оцінки поведінки правопорушника. В той же час, використовуючи таку фінансову санкцію кожна галузь додає йому своїх особливостей, диференціюючи підстави, суб'єктний склад, розміри і т.д.

Застосування фінансових санкцій в податкових відносинах передує широкий спектр засобів який має не лише каральний, але і попереджувальний характер. «Примус в сфері оподаткування здійснюється попереджувальними мірами, мірами запобіжними, та відновлювальними мірами». Якщо попередження реалізується перш за все публічними суб'єктами, які формалізують державну волю в сфері оподаткування та здійснюють контроль за нею, то запобіжні заходи передбачають вже вплив на поведінку зобов'язаних осіб через відповідні юридично владні форми. Відновлення ж передбачає орієнтацію матеріального примусу на майновий стан платника з метою відновлення втрат отримувачів коштів від сплати податків та зборів.

Особливість податкової відповідальності передбачає як виділення особливих рис правопорушення (і відповідно санкцій) як на межі галузевого регулювання, так і деталізацію видів податкових правопорушень. Не зупиняючись на детальній класифікації різновидів податкових правопорушень, хотілося б звернути увагу на розмежування податкових правопорушень на правопорушень, які безпосередньо пов'язані з фінансовими втратами держави та територіальних громад внаслідок несплати податків та зборів і правопорушення, які пов'язані із забезпеченням встановленого порядку управління в сфері оподаткування. Якщо перший тип виражає суто податкові відносини та регулюється притаманними для податкового права методами, то другий тип податкових правопорушень представляє більш складну систему. Вона включає: а) правопорушення, які виражають відносини оподаткування, але безпосередньо не впливають на надходження коштів від сплати податків та зборів (переважно процедурні порушення); б) правопорушення, які стосуються податкових відносин лише певним чином, але вплив на які здійснюється за рахунок інших галузей чи підгалузей. В цьому сенсі, може йтися про приклади додержання норм трудового законодавства при прийнятті на роботу осіб платником податків, який виконує податковий обов'язок в режимі справляння єдиного податку.

Подібні обставини обумовлюють і ще одну проблемну ситуацію, коли міжгалузева оцінка поведінки особи призводить до підстав застосування до нього за одне правопорушення декількох різногалузевих наслідків, декількох різновидів штрафу. Подібний висновок пов'язаний з тим, що низка галузевих законодавчих актів чітко закріплює несприятливі наслідки для порушників

законодавства, закладаючи подібні вимоги через засадничі принципи регулювання відповідного галузевого законодавства [1; 2; 3; 4]. Така обставина може закладати і певне непорозуміння, колізії в застосуванні норм на межі галузевого регулювання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Досліджуючи підстави та наслідки застосування фінансових санкцій треба враховувати позицію Конституційного суду, який підкреслив, що ним безпосередньо не встановлюються види юридичної відповідальності [5]. Посилаючись на п. 22 ч. 1 ст. 92 Конституції України він підкреслив, що виключно законами України визначаються засади цивільно-правової відповідальності; діяння які є злочинами; адміністративними або дисциплінарними правопорушеннями; та відповідальність за них. Зазначені питання не можуть регулюватись підзаконними нормативними актами.

Аналіз судової практики призводить до висновку щодо появи певної категорії справ, які цілком відображають вказане вище протиріччя [6]. Низка позовів платників податків щодо скасування постанови про накладення штрафу пов'язується з обставиною щодо залучення до роботи фізичних осіб без укладання з ними трудового чи цивільно-правового договору. Головна проблема щодо оцінки позицій суб'єкта владних повноважень в цьому році пов'язується з тим, що суб'єкт владних повноважень намагається двічі притягнути платника до юридичної відповідальності. В основі такої позиції лежать посилання на трудове законодавство [2] на адміністративне законодавство [1]. Зрозуміло, не можна виключати, що формальні підстави оцінки поведінки платника дозволяють знайти умови притягнення його як до трудової, так і до адміністративної відповідальності. Але при цьому треба чітко розуміти, що реалізація подібного подвійного застосування штрафу фактично означає ігнорування ст. 61 Конституції України, відповідно до якої ніхто не може бути двічі притягнений до юридичної відповідальності одного виду за одне й те саме правопорушення. Юридична відповідальність особи має індивідуальний характер [7].

Зазвичай подібна ситуація з'ясовується в ході інспекційного відвідування, а висновки посадових осіб суб'єкта владних повноважень ґрунтуються на поясненнях фізичних осіб, які працюють без укладання трудового чи цивільно-правового договору. На підставі подібних висновків суб'єктом владних повноважень приймається постанова щодо:

а) накладення штрафу на підставі акту інспекційного відвідування виходячи із ч. 2 ст. 265 Кодексу законів про працю; б) накладення штрафу за порушення трудового законодавства, що проявилось у допуску працівника до роботи без оформлення трудового договору і притягнення особи до адміністративної відповідальності відповідно до ч. 3 ст. 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення. Таким чином, подібне правопорушення належить до такого, яке має оцінюватися і породжувати відповідні наслідки в режимі адміністративної відповідальності. За порушення трудового законодавства особу вже притягнуто до адміністративної відповідальності. Накладання ж штрафу за це ж правопорушення Управлінням Держпраці свідчить про притягнення особи до того самого виду відповідальності за одне й те саме порушення вдруге, що суперечить ст. 61 Конституції України.

В той же час, на думку суб'єкта владних повноважень відповідальність в такій ситуації в розумінні трудового законодавства та адміністративного законодавства не є одним і тим же видом відповідальності [6]. Подібна обставина унеможливує застосування в цих правовідносинах ст. 61 Конституції України. До того ж, при притягненні до відповідальності фізичної особи-підприємця повністю збігаються суб'єкт відповідальності і вид правопорушення [2]. В цьому випадку йдеться саме про фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту). За своєю природою правопорушення як в розумінні трудового регулювання, так і адміністративного належать до адміністративної відповідальності. Визначаючи межу застосування трудового та податкового законодавства треба враховувати, що комплексність суспільних відносин в цьому разі не означає комплексності правового регулювання. Відповідна галузева сукупність законодавчих норм впливає на поведінку осіб шляхом використання притаманних для цієї галузі методів, виокремлюючи однорідну сукупність суспільних відносин.

Постановка завдання. Метою статті є визначення межі застосування трудового та податкового законодавства при застосуванні фінансових санкцій у податковому праві, шляхом використання притаманних для цієї галузі методів, виокремлюючи однорідну сукупність суспільних відносин.

Виклад основного матеріалу. Однорідність суспільних відносин, які є метою правового упорядкування визначають предмет регулювання. «Традиційно вважається, що предмет трудового

права становить широке коло відносин щодо реалізації права на працю, працевлаштування, умов праці, організації та управління працею, професійного навчання, перепідготовки та підвищення кваліфікації на виробництві, забезпечення договірного регулювання мов праці, відповідальності роботодавців і працівників, вирішення індивідуальних та колективних трудових спорів, нагляду і контролю за дотриманням трудового законодавства» [8, с. 16]. В той же час, відносини, що входять до сфери впливу трудовим правом породжують і певні податкові наслідки, які вже стають предметом податкового регулювання. Так, використання праці найманих працівників, їх кількість принципово впливає на категорію платника єдиного податку.

Визначення однорідності предметних відносин доповнюється і засобами впливу на їх регулювання. «Поєднання імперативних і диспозитивних засад характерне для регулювання відносин у більшості інститутів трудового права – трудового договору, робочого часу і часу відпочинку, оплати праці і навіть матеріальної відповідальності... Регулювання відносин в інституті колективного договору переважно здійснюється на засадах диспозитивного методу... У таких інститутах, як охорона праці, дисципліна праці, нагляд і контроль за додержанням законодавства про працю перевага надається імперативному методу» [8, с. 125]. Поєднання імперативного та диспозитивного методу в режимі трудового регулювання не перешкоджає знаходженню відповідних форм правового упорядкування відносин в поєднанні з імперативними методами податкового права. Важливо в цій ситуації визначити ту межу, до якої принципове значення належить трудовим засобам впливу, а з якої безумовна перевага віддається методам податкового права.

Верховний Суд прийшов до висновку, що подібне правопорушення належить до такого виду юридичної відповідальності як адміністративна [9]. Але, в той же час, Верховний суд у постанові від 06 березня 2019 року у справі № 522/12566/18 обґрунтував протилежну позицію. Він виходив з того, що штрафи, які передбачено ч. 2 ст. 265 Кодексу законів про працю є фінансовими санкціями, що не означає їх отождолення з адміністративною відповідальністю. Саме тому, накладення фінансових санкцій на осіб, які використовують найману працю відповідно до ч. 2 ст. 265 Кодексу законів про працю не породжує притягнення до адміністративної відповідальності. Таким чином, можна було констату-

вати, що на рівні Верховного Суду склалися дві позиції, які безпосередньо суперечили одна одній.

Це обумовило в подальшому аналіз подібної справи на рівні об'єднаної палати Верховного Суду. Дійсно, відповідальність за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) передбачено Кодексом України про адміністративні правопорушення. Кодексом законів про працю України [2] і Кодексом України про адміністративні правопорушення встановлено відповідальність для фізичних осіб підприємців, які використовують найману працю за фактичний допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) у вигляді штрафу [1]. Принциповою розбіжністю трудового та адміністративного регулювання в цій ситуації є суб'єктний склад правопорушення. Відповідно до ст. 265 Кодексу законів про працю України суб'єктом відповідальності є юридична особа як роботодавець, тоді як за статтею 41 Кодексу України про адміністративні правопорушення суб'єктом відповідальності виступає посадова особа цієї юридичної особи.

Виділення осіб в якості суб'єктів правопорушення передбачає наявність у них певних ознак. Ці ознаки стосуються прав, обов'язків, спеціального статусу, який обумовлюється конкретною участю в податкових відносинах. Важливо розмежувати саме обов'язки таких суб'єктів, відносно яких і будується конструкція відповідальності. Певне протиріччя як в визначенні суб'єкта, так і щодо деталізації несприятливих наслідків для нього пов'язується з характеристикою таких учасників податкових відносин, які мають спеціальний статус. Особливість статусу, який набувається ними не завжди саме в режимі податкового регулювання (філія, посадова особа і т.д.) обумовлює і відповідні наслідки щодо деталізації засобів впливу на їх поведінку, характеру та розміру застосування фінансових санкцій.

Таким чином, при допуску працівника до роботи без оформлення трудового договору можуть збігатися суб'єкт відповідальності та вид правопорушення. Тобто, адміністративно-правове регулювання в якості суб'єктів адміністративної відповідальності встановлювало лише спеціального суб'єкта – посадових осіб юридичних осіб. Це забезпечувало комплексний характер впливу як стосовно самого роботодавця, так і тих учасників відносин, які формують та приймають рішення від його імені. Розмежування статусу фізичної особи та фізичної особи-підприємця свідчить про те, що в обох випадках каральна мета відпо-

відальності реалізується стосовно фізичної особи. При чому в таких умовах при даному здійсненні господарської діяльності подібна особа отримує додатковий правовий статус.

Характеризуючи межу господарського та податкового регулювання треба мати на увазі і більш широкую постановку питання. Податкове право існує не відокремлена, а в системі права в цілому. Про це свідчить і цілісна система міжгалузевих зв'язків [10, с. 69–71]. В цьому сенсі характер цих зв'язків дозволяє використати декілька складових: а) зв'язки між податковим правом та іншим інститутом та підгалузями фінансового права; б) зв'язки між податковим правом та іншими публічно-правовими галузями (конституційним, кримінальним, адміністративним правом і т.д.); в) зв'язки між податковим правом та приватно-правовими галузями (цивільним правом і т.д.).

Якщо перші дві складові, незважаючи на розмежування, в принципі характеризуються єдністю, бо засновані на однотипних методах упорядкування поведінки учасників (імперативних), то найбільш суперечливі ситуації пов'язуються саме з упорядкуванням відносин з приватно-правовими галузями. Зрозуміло, що в цій ситуації подібні відносини не характеризуються абсолютною однорідністю, Може йтися і про безконфліктну ситуацію, коли застосовуються родові категорії, єдині для всіх галузей права в цілому (наприклад: юридична особа, фізична особа і т.д.). В той же час, це не виключає застосування в режимі податкового регулювання сталих конструкцій цивільного чи господарського права. Припустимо, статус філій або постійних представництв породжує і відповідні податкові наслідки.

Саме тому, в цих умовах дуже актуальним є чітке, виважене розуміння та встановлення меж впливу податкових норм та норм галузей права, які застосовують засоби приватного регулювання. Хотілося б звернути увагу на те, що в цих умовах йдеться про наявність протиріччя не лише на стадії регулювання відносин, але і під час вирішення спорів, що пов'язані із справлянням податкового обов'язку. Намагання штучно перетягнути подібні спори до юрисдикції господарських судів характеризує суб'єктивні бажання окремих осіб, алоє не об'єктивну необхідність такого реформування. «...В рамках господарського судочинства з участю суб'єктів владних повноважень на засадах рівності з особою, яка йому протистоїть, ускладнює вирішення спору..., ті зміни, що пропонуються ускладнять можливість реалізації

права на судовий захист особі, яка протистоїть владному суб'єкту» [11, с. 43].

Штрафи, сплата яких пов'язується із фактичним допуском працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту) визначається трудовим законодавством, як фінансові санкції, які не належать до категорії адміністративно-господарських санкцій. Визначення штрафів як фінансових санкцій відповідно до ст. 265 Кодексу законів про працю України, їх розмежування на рівні законодавства із адміністративно-господарськими санкціями свідчить про формально-правову кваліфікацію з акцентом на фінансову складову. Це обумовлює і слушність висновку щодо фінансової відповідальності як автономного виду відповідальності [12]. Адміністративно-господарські санкції визначаються Господарським кодексом України і можуть бути застосовані у вигляді заходів організаційно-правового або майнового характеру, спрямованих на припинення порушення суб'єкта господарювання та ліквідацію його наслідків [13]. За цих умов відносити штрафи в розумінні регулювання трудовим законодавством до заходів адміністративної відповідальності немає. Об'єднана палата Верховного Суду прийшла до логічного висновку стосовно того, що незважаючи на формальну відмінність видів відповідальності вирішення питання одночасного застосування як трудового, так і адміністративного законодавства потребує саме з позиції верховенства права особи. В цих умовах об'єктивна законність передбачає необхідність дослідження відповідальності з позиції системної дії санкцій як елементів єдиної системи боротьби з правопорушенням. Це унеможливує наголос щодо дублювання заходів відповідальності з метою фіскалізації штрафів [12].

Більш того, при регулюванні таких відносин, розв'язанні спору щодо цього треба мати на увазі ту обставину, що якщо норми різних нормативних

актів надають можливість неоднозначного або множинного тлумачення прав та обов'язків особи, то тлумачення здійснюється на користь такої особи. Важливе значення при цьому мають і умови проведення подвійного провадження, які «досить тісно пов'язані за суттю та у часі» [14]. Подібні провадження об'єднуються на комплексній основі і являють собою єдине системне ціле. Мета та засоби, які ними використовуються доповнюють одне одного як за змістом, так і в часових межах. Це обумовлює передбачуваність наслідків такого регулювання для осіб щодо яких вони стосуються.

Висновки. Отже, в основі визначення такої системи подвійних проваджень знаходяться відповідні матеріальні критерії, які визначаються залежно від того: а) чи переслідують різні провадження взаємодоповнюючі цілі; б) чи є подвійність провадження передбачуваним наслідком; в) чи проводяться паралельні провадження таким чином щоб уникнути будь-якого дублювання; г) чи враховується санкція у першому завершеному провадженні в тих провадженнях, які завершуються пізніше. При одночасному застосуванні санкцій до фізичної особи підприємця і в трудовому, і в адміністративному регулюванні можна дійти до висновку, що за своєю суттю такі провадження не є пов'язаними, не є взаємодоповнюючими. В їх режимі йдеться про подвійне застосування щодо однієї і тієї ж особи двох каральних наслідків [6]. В такому вигляді йдеться про надмірне обтяження особи, що ставить її у нерівне правове становище при вчиненні правопорушення у діяльності юридичної особи та фізичної особи-підприємця не на користь останнього. Саме тому, фізична особа-підприємець, яка використовує найману працю, не може бути одночасно притягнута до відповідальності за допуск працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту), як за приписами трудового, так і за приписами адміністративного законодавства.

Список літератури:

1. Кодекс України про адміністративні правопорушення. Закон від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. *Відомості Верховної Ради Української РСР*. 1984, додаток до № 51. Ст. 1122.
2. Кодекс законів про працю України. Закон України від 10 грудня 1971 р., № 322-VIII. *Відомості Верховної Ради УРСР*, 1971, додаток до № 50. ст. 375.
3. Податковий кодекс України: Закон України від 2 грудня 2010 р. № 2755-VI. *Відомості Верховної Ради України*. 2011. № 13–14, № 15–16, № 17. Ст. 112.
4. Митний кодекс України. Закон України від 13 березня 2012 р., № 4495-VI. *Відомості Верховної Ради України*, 2012. № 44–45, № 46–47, № 48, ст. 552.
5. Резолютивна частина Рішення від 30 травня 2001 року № 7-рп/2001. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01#Text>
6. Постанова Верховного Суду від 22.12.2020 р. по справі № 260/1743/19. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v007p710-01#Text>

7. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 25к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
8. Трудове право: підручник / [О. М. Ярошенко, С. М. Прилипко, А. М. Слюсар та ін.] ; за заг. ред. О. М. Ярошенка. 3-тє вид., перероб. і допов. Харків : Право, 2021. 544 с.
9. Постанова Верховного Суду у складі колегії суддів Касаційного адміністративного суду у справі № 814/2156/16 від 21.12.2018 року. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/78771378>
10. Кучерявенко М.П. Податкове право України: Академічний курс: підручник. Київ : Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність», 2008. 701 с.
11. Микола Кучерявенко. Конституційні засади компетенції адміністративних судів: чи доцільна ревізія?.../ *Юридичний вісник України*. 2009. № 18. С. 7.
12. Постанова об'єднаної палати КАС ВС від 22 грудня 2020 року у справі № 260/1743/19. URL: <https://verdictum.ligazakon.net/document/93708687>
13. Господарський кодекс України. Закон України 16 січня 2003 р., № 436-IV. *Відомості Верховної Ради України*, 2003. № 18, № 19–20, № 21–22. Ст. 144.
14. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод (з протоколами) (Європейська конвенція з прав людини). *Офіційний вісник України*. 1998. № 13, / № 32 від 23.08.2006 / . С. 270.

Demenko O.Ye. APPLICATION OF FINANCIAL SANCTIONS ON THE BORDERLINE OF TAX AND LABOR REGULATION

The application of financial sanctions in tax relations is preceded by a wide range of measures that are not only punitive, but also preventive in nature. The peculiarity of tax liability involves the selection of special features of the offense (and, accordingly, sanctions) both on the border of industry regulation, and detailing the types of tax offenses. The analysis of social relations, which detail the fulfillment of tax obligations, leads to the conclusion about the existence of two types of such relations. If the first type expresses purely tax relations and is regulated by the methods inherent in tax law, then the second type of tax offenses represents a more complex system. It includes: a) offenses that express taxation relations, but do not directly affect the receipt of funds from the payment of taxes and fees (mainly procedural violations); b) offenses that relate to tax relations only in a certain way, but the impact on which is carried out at the expense of other industries or sub-industry.

A number of taxpayers' lawsuits regarding the annulment of the decision on the imposition of a fine are connected with the circumstance of involving individuals to work without concluding an employment or civil law contract with them. The main problem regarding the assessment of the positions of the subject of power this year is connected with the fact that the subject of power is trying twice to bring the payer to legal responsibility. Such an offense belongs to one that must be evaluated and generate appropriate consequences in the regime of administrative responsibility. A person has already been brought to administrative responsibility for violating labor legislation.

When determining the limit of application of labor and tax legislation, it should be taken into account that the complexity of social relations in this case does not mean the complexity of legal regulation. The relevant branch set of legislative norms affects the behavior of individuals by using methods specific to this branch, singling out a homogeneous set of social relations. The principal difference between labor and administrative regulation in this situation is the subject composition of the offense. A certain contradiction both in the definition of the subject and in detailing the adverse consequences for him is associated with the characteristics of such participants in tax relations who have a special status. The peculiarity of the status acquired by them is not always precisely in the regime of tax regulation (branch, official, etc.) also determines the corresponding consequences regarding the detailing of the means of influencing their behavior; the nature and size of the application of financial sanctions. Fines, the payment of which is associated with the actual admission of an employee to work without an employment contract (contract), are defined by labor legislation as financial sanctions that do not belong to the category of administrative and economic sanctions.

Key words: *financial responsibility, financial sanction (fine), subject of responsibility, tax offense, subject and method of tax regulation, complexity of social relations, limit of tax, labor, economic regulation.*